KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG
Avdelning 3

DOM

2017-04-03
Meddelad i Göteborg

Mål nr 4676-16

KLAGANDE
[redacted]

Ombud: Christian Källström
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro

MOTPART
Stadsdelsnämnden Västra Göteborg i Göteborgs kommun
Box 334
421 23 Västra Frölunda

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 28 juli 2016 i mål nr 641-16, se bilaga A

SAKEN
Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom på så sätt att [redacted] förklaras berättigad till biträde av personlig assistent för tillsyn all vaken tid som inte omfattas av någon annan stödinsats.

Det överlämnas till Stadsdelsnämnden Västra Göteborg att beräkna tillkommande tid för personlig assistent för tillsyn med utgångspunkt i vad som anges under skälen för kammarrättens avgörande.

YRKANDEN M.M.

[redacted] yrkar att han ska beviljas personlig assistans i samma omfattning som tidigare, vilket innebär 101 timmar och 46 minuter per

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1531	Stora Nygatan 21	031-732 74 00	031-732 76 00	måndag – fredag
401 50 Göteborg		**E-post**: kammarratten.goteborg@dom.se		08:00-16:00
		www.kammarratten.goteborg.se		

vecka då han är på daglig verksamhet och 141 timmar och 46 minuter per vecka då han har semester. Han anför följande. Förvaltningsrättens dom stämmer i principfrågan – att tiden då han behöver tillsyn ska räknas i sin helhet. Däremot har förvaltningsrätten missuppfattat tidsåtgången. Han har behov av tillsyn under 92,72 timmar per vecka, vilket sedan behöver justeras beroende på om han är på daglig verksamhet eller inte. Förvaltningsrätten har uppfattat hans yrkande som 36 timmar per vecka, vilket inte är rätt. Det är kommunens beräkning av hjälpbehovet utifrån den tidigare beräkningen av assistans, där behovet av hjälp med grundläggande behov beräknades vara större. Hans yrkande har hela tiden varit tillsyn all vaken tid utöver annan assistans.

Stadsdelsnämnden Västra Göteborg (nämnden) tillstyrker att förvaltningsrättens beräkning av omfattningen av insatsen personlig assistent justeras.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Det är ostridigt att [redacted] behöver tillsyn av personlig assistent all vaken tid han inte har andra stödinsatser och att denna tid ska beaktas fullt ut. Genom förvaltningsrättens dom erhåller han inte personlig assistent för tillsyn dagtid i den omfattningen. [redacted] är därför berättigad till personlig assistent i större omfattning än vad förvaltningsrätten fastställt.

Utredningen ger inte ett fullgott underlag för att beräkna omfattningen av insatsen personlig assistent för tillsyn dagtid, bl.a. med beaktande av att [redacted] vissa veckor under året inte är på daglig verksamhet. Det överlämnas därför till stadsdelsnämnden att göra den beräkningen med utgångspunkt i att tillsynen dagtid mellan aktiva insatser ska beaktas i sin helhet.

_____

KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG **DOM**

Mål nr 4676-16

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Petter Classon

Viktoria Sjögren Samuelsson

Henrik Brüsin
referent

/Maria Rydell

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I GÖTEBORG

Avd. 3

DOM
2016-07-28
Meddelad i Göteborg

Mål nr
641-16

KLAGANDE
[redacted]

Ombud:
Christian Källström
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro

MOTPART
Stadsdelsnämnden Västra Göteborg i Göteborgs kommun
Box 334
421 23 Västra Frölunda

ÖVERKLAGAT BESLUT
Stadsdelsnämnden Västra Göteborg i Göteborgs kommuns beslut den 7 januari 2016

SAKEN
Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten ändrar det överklagade beslutet och beviljar [redacted] insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 LSS i en omfattning av 67,9 tim/vecka och, när det gäller tillfällig utökning under sex veckor om året då [redacted] dagliga verksamhet är stängd, ytterligare 32,1 tim/vecka.

Förvaltningsrätten ändrar även det överklagade beslutet på så sätt att det ska gälla utan tidsbegränsning.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg
Besöksadress Sten Sturegatan 14
Telefon 031 - 732 70 00
Telefax 031 - 711 78 59
E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se
Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

[redacted] var enligt ett tidigare beslut beviljad insatsen personlig assistans enligt 9 § 2 LSS i omfattningen 101 timmar och 46 minuter per daglig verksamhetsvecka och 141 timmar och 46 minuter per semestervecka. Med anledning av att ett nytt beslut skulle fattas ansökte [redacted] om samma insats och i samma omfattning.

Stadsdelsnämnden Västra Göteborg i Göteborgs kommun biföll [redacted] ansökan delvis på det sättet att han beviljades biträde av personlig assistans i omfattningen 57 timmar och 17 minuter per vecka samt tillfällig utökning med 18,16 timmar per vecka under sex veckor per år då daglig verksamhet är stängd. Ansökan avslogs i övrigt. I beslutet angavs vidare följande. ”Beslutet gäller från och med 2016-01-16 och till och med 2017-12-31. Uppföljning kommer att ske inom beslutsperioden. Vid ändrade förhållanden eller om det finns anledning att ifrågasätta rätten till insats kan beslutet omprövas.”

Förvaltningsrätten beslutade den 25 januari 2016 att den sökta insatsen skulle tillhandahållas i samma omfattning som tidigare i avvaktan på att rätten avgör målet eller annat beslutas.

YRKANDEN M.M.

[redacted] yrkar att han ska beviljas assistans i ansökt omfattning. Han anför bl.a. följande. Nämnden har felaktigt ändrat den tidigare assistansen som beviljades för tillsyn till väntetid/jour i stället. Väntetid och jour kan och bör enbart beviljas för dygnsvila, inte för tillsyn under den vakna tiden. Det förekommer ständiga ingripanden och han behöver mycket frekvent och återkommande hjälp med olika saker. Hans diagnoser visar också att han

inte är en person som ska lämnas ensam. Utifrån behovet av kontinuitet borde insatserna fortsättningsvis vara samma eftersom hjälpbehovet är oförändrat.

Avseende kommunikation har det inte skett någon förändring sedan tidigare. Han behöver fortfarande hjälp i kontakten med andra människor ute i samhället. Han behöver hjälp även i kontakter med familjen, vänner m.fl. God man kan inte förväntas vara med överallt. Det är inte en god mans uppdrag att vara med och hjälpa till med kommunikationen i hans vardag. Även i framtiden vill han vara aktiv och behöver hjälp med kommunikationen.

Det är anmärkningsvärt att kommunen vill förbehålla sig rätten att ändra beslut genom tidsbegränsningar och omprövningsförbehåll. Det förefaller inte alls omrimligt att beslut av nu aktuellt slag ska gälla tills vidare.

Stadsdelsnämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. [redacted] har diagnoserna autism och svår utvecklingsstörning samt tillhör därmed personkrets 1 enligt 1 § LSS. Han har inte behov av aktiva insatser men en person behöver finnas med i hans omedelbara närhet. Behovet av ledsagning till samhällsinstitutioner och fritidsaktiviteter är till viss del redan tillgodosett genom att familjen besöker simhallen och bowlinghallen regelbundet. Han är även ute på promenad med föräldrarna fyra dagar i veckan. Han uppnår därmed goda levnadsvillkor med 10 timmar ledsagning per vecka.

Han kan kommunicera med tal på två till tre ord per mening och han förstår delvis vad andra säger till honom. Hans behov av hjälp i samband med kommunikation är inte av den karaktär som avses med grundläggande behov.

Det finns inga lagliga hinder mot att tidsbegränsa beslut om insatser enligt LSS. När det gäller insatsen personlig assistans enligt LSS ligger det i sakens natur hjälpbehovet kan variera över tid.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser

LSS innehåller bestämmelser om insatser åt bl.a. personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (1 § 1 LSS).

Personer som anges i 1 § 1 LSS har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § samma lag, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.(7 § LSS).

En av insatserna enligt 9 § LSS är personlig assistans enligt 9 § 2 LSS. Med sådan personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats enligt 9 § 2 LSS för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt (9 § 2 LSS och 9 a § LSS).

Förvaltningsrättens bedömning

[redacted] tillhör den krets av personer som enligt 1 § 1 LSS kan ha rätt till insatser enligt samma lag.

Med hänsyn till det parterna har anfört finner förvaltningsrätten inte skäl att ifrågasätta att det tidigare gynnande beslutet om insats enligt 9 § 2 LSS inte har hindrat stadsdelsnämnden att ompröva [redacted] behov av stöd och service enligt LSS och med ledning av [redacted] nya ansökan och nämnda omprövning fatta ett nytt beslut om insats enligt 9 § 2 LSS.

När det gäller ärendet med det nya beslutet, dvs. det överklagade beslutet, har stadsdelsnämnden utrett [redacted] behov av stöd och insatser genom bl.a. hembesök den 5 oktober 2015. De uppgifter som [redacted] har lämnat om sina grundläggande behov och andra personliga behov talar i och för sig för att behoven är sådana att han bör beviljas insatsen i den sökta omfattningen. Mot detta talar det stadsdelsnämnden har anfört i sin utredning. Vid en sammanvägning av de uppgifter och bedömningar som parterna har fört fram i målet anser förvaltningsrätten att [redacted] som sökande inte har gjort sannolikt att hans grundläggande behov och andra personliga behov är av sådan omfattning att insatsen behöver ges i ytterligare tidsomfattning än den beviljade för att han ska tillförsäkras goda levnadsvillkor. Det nyss sagda gäller dock inte behovet av tillsyn.

I fråga om behovet av tillsyn, kan konstateras att [redacted] är 27 år gammal samt att det av den medicinska utredningen som återges i stadsdelsnämndens utredning framgår att han har en mognadsnivå som motsvarar en person som är 1–2 år gammal. Enligt det senaste läkarintyget, från april 2014, som återges i nämnda utredning har han beteendeavvikelser med betydande koncentrationssvårigheter och hyperaktivitet. Ibland är han otålig och

har dålig impulskontroll. Vidare störs han lätt av ovidkommande stimuli vilket ställer krav på ständig uppmärksamhet från omgivningen. Denna medicinska utredning, som den återges i stadsdelsnämndens utredning, talar med styrka för att [redacted] behov av tillsyn motsvarar den tidsomfattningen som han har angett i ansökan, dvs. 36 timmar 48 minuter per vecka och tillfälligt utökning med 23 timmar 50 minuter per vecka under sex veckor då verksamheten är stängd. De allmänt hållna skäl som stadsdelsnämnden har angett, nämligen att det rör sig om tillsyn/väntetid mellan aktiva insatser som inte bör beaktas fullt ut, talar inte med någon nämndvärd styrka emot detta. Sammantaget bedömer därför förvaltningsrätten att omfattningen av insatsen ska beräknas med utgångspunkt från den som [redacted] har angett i sin ansökan angående tillsynen.

Såvitt gäller förutsättningarna att tidsbegränsa det nu aktuella gynnande beslutet, anser förvaltningsrätten att det måste beaktas att insatsen gäller en person som omfattas av personkretsen enligt 1 § 1 LSS. Utgångspunkten är således att [redacted] har ett livslångt funktionhinder som kan ge honom rätt till insatser enligt LSS om övriga förutsättningar för insatserna är uppfyllda. För att han ska tillförsäkras goda levnadsvillkor, krävs vidare att insatserna är varaktiga. Enligt förvaltningsrätten talar det hittills sagda för att beslutet ska gälla tills vidare. Stadsdelsnämnden anser dock att beslutet ska tidsbegränsas. Vilka konkreta omständigheter som har motiverat stadsdelsnämnden att tidsbegränsa beslutet är oklart. Stadsdelsnämnden har däremot i allmänna ordalag angett att en persons funktionsnedsättning kan variera över tid och medföra ändrade behov. Detta är dock enligt förvaltningsrätten inte tillräckligt för att tidsbegränsa beslutet om insats till [redacted] Förvaltningsrätten anser därmed att [redacted] utan tidsbegränsning ska beviljas insatsen i den omfattning som framgår nedan.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att stadsdelsnämndens beslut ska ändras. Ändringen innebär att [redacted] ska beviljas insatsen

enligt 9 § 2 LSS för tillsyn i en omfattning av 36,8 tim/vecka och för tillsyn tillfällig utökning med 23,9 tim/vecka under sex veckor då [redacted] dagliga verksamhet är stängd. Detta medför att [redacted] ska beviljas insatsen i en sammantagen omfattning av (31,03+36,8=) 67,9 tim/vecka och, när det gäller tillfällig utökning under sex veckor om året, av (8,16+23,9=) 32,1 tim/vecka. Beslutet ska inte tidsbegränsas. I övrigt avslår förvaltningsrätten överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B)

Mattias Almqvist
Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Mikael Bjuhr, Susanne Brün och Britt Olsson deltagit.

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Richard Bexelius.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

.

DV 3109/1B • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.